

Оръжието- демократично право и отговорност

В отговор на статията на Анелия Тренчева, психотерапевт, „Пищов - само на действащи военен и ченге”, http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=616608#Scene_2

Авторката на въпросната статия, възмутена от инцидент, станал в софийска област, при който пенсиониран военен уби с личното си оръжие по-млад мъж, настоява да бъде иззето оръжието от гражданите и то да бъде давано само на действителни служители. Тя твърди, че притежанието на оръжие от онези, които някога са били под пагон е опасно.

Като бивш служител на МВР и сега редови гражданин ще си позволя да предложи друга гледна точка.

За руските филми популярно се казваше, че ако на стената има пушка в началото, то тя обезателно ще гръмне до края. (Поне така учили студентите в тогавашния ВИТИЗ).

Някой по същата логика мисли, че от изключенията може да извежда правило или да вменява вина на всички, които са служили на страната си.

„При бившите военни и полицаи оръжието символизира институция, призвана да охранява, ...да налага ред, включително и силом...”- твърди госпожата.

Не съм предубеден, но е твърде трудно с неизкушена от особени знания за военната и полицейска служба дама да се спори.

Има риск аргументите да останат нерабрани.

Не оръжието е определящо за авторитета и ефективността на институцията, охраняваща спокойствието и сигурността. Много по важни са наличието на определени качества, мотивация, морал и силно чувство за обществен дълг.

Така оръжието се превръща единствено в необходим атрибут, като въпросът с неговото носене и използване е строго регламентиран в закона, пред който всички са равни.

Служилите в службите за сигурност и отбрана се подлагат на специални процедури още при подбора, обучението и възпитанието, минават периодично на медицински и психопрегледи. Придобитите и закрепени по този начин качества остават за цял живот дълбоко вкоренени в тези хора, така както в тях е вкоренен респекта пред правото и законността.

Подобни процедури след приемането на съответните законови промени минават, преди да получат правото да носят и ползват оръжие колекционери, ловци, спортни стрелци, охранители и други, които доказват тази своя потребност.

В кро на краищата в една демократична държава гражданите имат права, които могат да бъдат ограничавани единствено в изключителни и предвидени от закона случаи. Същата демократична държава се задъхва от ежедневни прояви на престъпност, докато самата тя не разполага с достатъчен капацитет да гарантира еднаква сигурност за всички.

В този аспект не само служителите на силовите и специализирани ведомства, но и получилите право да носят оръжие могат да бъдат онзи резерв, на който обществото при определени условия ще може да разчита. И сега в много от малките и отдалечени населени места под ръководството на местната власт или представител на МВР местните хора твърде успешно се организират за самоохрана.

Като безспорна проява на обществена воля и институционален авторитет винаги са се възприемали успехите на МВР и различните служби имащи задължения, свързани с

гарантиране на сигурността. Докато са на служба, техните служители могат да разчитат на специалната защита, регламентирана от закона и традицията.

Техните бивши колеги също са участвали в подобни обществено значими и полезни акции, но след напускане или пенсиониране остават твърде беззащитни, без да говорим за умишлено прокараната от някои политици пропаст, разделяща бивши и настоящи служители.

Както сега, така и в минало задържани и осъдени извършители на престъпления научават кой ги е пратил зад решетките. В някои моменти тяхното желание за мъст често пъти се разпростира дори върху близки на въпросните служители, а какво остава за тях самите- полицаи, разузнавачи, следователи, прокурори, съдии и др.

Няма ли заради изключенията да бъде твърде неморално от страна на държавата и обществото да поисат същите тези свои бивши пазители да рискуват непрекъснато да получат отмъщение. А не един и два са случаите когато именно бивши служители са се намесвали в пресичане и дори разриване на различни престъпления. Не толкова отдавна бивш началник на една от дирекциите на МВР спаси живота на нападнат от озверяла група хулигани младеж, но заплати със своя. Ако имаше оръжие със себе си, със сигурност щеше да успее да респектира и дори задържи до идването на действащите си колеги престъпници.

Нека да се запитаме, ако на сегашните служители на закона непрекъснато им се нарушават правата, ограничават придобивките и в перспектива знаят, че ги очаква липсата на каквото и да било признани за достойно изпълнения им служебен дълг, дали толкова ревностно ще ни пазят?

Дали дълго ще бъдат мотивирани слуги на закона?

Според авторката, едно е тези хора да служат в „институция, която е организирана и йерархизирана, ..имаща правила за използване на оръжията, отговорност и строги санкции”.

Но това същото е валидно и в цивилния живот. Нима в държавата и обществото няма йерархия и закони.

Именно пред тях отговарят „военните и полицаите, когато се пенсионира“.

Повече от некоректни са многократните нападки и внушения от политици, че служители от „бившите силови ведомства“ минавали от другата страна на бариерата. При всичките ми усилия си спомням за единици подобни примери, които на първо място собствените им общности изолират и осъждат. А това е по-тежко от всякакво институционализирано наказание.

Имало и друг проблем според авторката- „Хората, служили в армия и полиция, са обучавани по схемата “ние” срещу “тях”. Ние... сме добрите, които охраняваме обществото и налагаме реда. “Те”... са лошите, които трябва да бъдат поставени на мястото им”.

Да не би някой да мисли, че обществото се колебае на чия страна да застане?

Всъщност то натоварва определени хора, при определени кодифицирани условия, според собствените му потребности.

Въпросът е какво общество искаме?!.

Властите не са абстракция и трябва да бъдат активно коригирани и подпомагани.

За да може „лошите“ да намаляват, „добрите“ е добре да стават повече,.

Малцинството трябва да спазва правилата на мнозинството.

И в това добро мнозинство е естественото място на онези, които са му служили в най-активните си години.

Поне в много съвременни държави е така.

Военните и полицаите непрекъснато намаляват, докато се увеличават онези, които никога няма да облекат униформа, да положат клетва за вяност пред националния флаг и герб.

Не е ли по- добре обществото да даде повече доверие и уважение към тези, които са сторили това, на които то е доверявало да го защитават.

Поне такива са и стародавните ни традиции.

Тихомир Стойчев, бивш служител на МВР,

Председател на НААФ